HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017
suojeluasiantuntija Paloma Hannonen
Suomen luonnonsuojeluliitto
Maatalousjaosto 30.9.2016

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarvioesitykseen 2017 erityisesti metsiin ja metsätalouteen liittyvissä kysymyksissä.

1. Suomen luonnonsuojeluliiton yleisiä huomioita

Luonnonsuojeluliitto toteaa yleisesti, että luonnonsuojeluun käytettävissä olevien varojen leikkaaminen samaan aikaan biotaloustavoitteiden ja kasvavien hakkuutavoitteiden kanssa aiheuttaa epätasapainoisen tilanteen. Se vie Suomea kauemmas monimuotoisuustavoitteista sekä ilmastotavoitteista. Suomi on sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen vuoteen 2020 mennessä kansainvälisesti YK:n Biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa (Convention on Biological Diversity), Euroopan Unionin tasolla monimuotoisuutta koskevassa EU:n strategiassa (Luonnonpääoma elämämme turvaajana: luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020) sekä kansallisesti valtioneuvoston periaatepäätöksellä (Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiavuosiksi 2012-2020).

Suomi on sitoutunut Yhdistyneiden kansakuntien ilmastonmuutosta koskevaan puitesopimukseen, Kioton pöytäkirjaan sekä allekirjoittanut ja ratifioimassa Pariisin ilmastosopimuksen. Ilmastotavoitteiksi Suomi yhdessä muun Euroopan unionin kanssa on asettanut päästöjen vähentämisen vähintään 40 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Pitkän aikavälin tavoite on kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 80-95 %. Tavoitteessa onnistumisen kannalta on oleellista millaista metsäpolitiikkaa ja metsätaloutta Suomessa harjoitetaan. Ekosysteemien hiilivarastoista huolehtiminen, pitkäikäisten puutuotteiden käytön suosiminen lyhytikäisten sijaan sekä vuosittain ilmakehästä ekosysteemeihin sitoutuvan hiilidioksidin määrän turvaaminen ovat ensisijaisia keinoja ilmastoystävällisen metsäpolitiikan turvaamiseksi.

Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi sekä biotalouden tasapainon lisäämiseksi luonnonsuojelun rahoitus olisi nostettava vähintään vuoden 2015 tasolle eli noin 48 miljoonaan euroon. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti metsätalouden tukien kehittämiseksi siten, että ne kannustavat luonnon ja ilmaston kannalta järkevään metsänhoitoon. Tällä hetkellä tuet sisältävät myös ympäristölle haitallisia tukia, joista karsimalla on mahdollista rahoittaa luonnonsuojelun hankkeita.

2. Suomen luonnonsuojeluliiton yksityiskohtaiset kommentit talousarvioesitykseen vuodelle 2017

2.1. Ympäristöministeriön hallinnonala

35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät

Momentin määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön ohjauksessa toteutettaviin Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin kuten kansallispuistojen ja muiden suojelualueiden sekä kulttuurikohteiden perusinfrastruktuurin rakentamiseen, hoitomenoihin ja kunnossapitoon. Huhtikuussa 2016 voimaan astuneen uuden metsähallituslain kuudennen pykälän mukaan

Metsähallituksen on ”otettava huomioon luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset”. Edellä mainitut rakennus- ja ylläpitotoimet ovat juuri näiden velvoitteiden mukaisia tehtäviä, jotka työllistävät alueellisesti sekä suoraan että epäsuorasti matkailun edistämisen näkökulmasta. Määrärahan korottamista tulisi harkita.

Metsähallituksella on myös aikaisemmin ollut resursseja ns. nuorisotyöhankkeessa, johon on ollut varattuna noin 1,7 miljoonaa euroa kullekin hankevuodelle ja jolla työllistettiin kunkin hankejakson aikana noin 160 nuorta. Vastaavan hankkeen resursointia uudelleen olisi syytä harkita vakavasti.

35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot

Momentille on esitetty myönnettäväksi 18,63 miljoonaa euroa vuodelle 2017. Tämä on noin 40% vähemmän kuin vuonna 2015. Määrärahojen vähentyessä näin merkittäväksi esimerkiksi METSO-ohjelman (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma) määrällisiä tavoitteita ei saavuteta edes uuteen tavoitevuoteen 2025 mennessä. METSO-ohjelma on saanut laajaa kannatusta yhteiskunnan eri toimijoilta vapaaehtoisten toimintaperiaatteidensa takia. Ohjelman hiipuminen määrärahojen puuttuessa on omiaan kärjistämään yhteiskunnallista keskustelua metsäsektorilla.

Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenojen rahoitus pitää nostaa vuoden 2015 tasolle eli 18 miljoonasta eurosta noin 48 miljoonaan euroon. Tästä METSO-ohjelman rahoitus olisi ympäristöministeriön puolella 27 miljoonaa euroa vuodessa tavoitevuoteen 2025 asti.

2.2. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

30.40.45 Metsäluonnon hoidon edistäminen

Tällä talousarviomomentilla on rahoitettu määräaikaisia (10 vuoden) ympäristötukisopimuksia sekä luonnonhoitohankkeita, joilla mahdollistetaan luonnonarvojen säilyttämistä ja parantamista talousmetsissä sellaisissa ympäristöissä, joissa aktiivinen luonnonhoito ja ennallistaminen on tarpeellista.

Määrärahat tippuminen puoleen juuri nyt tarkoittaa, että läheskään kaikkia juuri päättyneitä kymmenen vuoden sopimuksia ei pystytä uusimaan, vaikka maanomistajalla olisi siihen tahtoa. Tämä tarkoittaa, että METSO-ohjelmalla toteutettu suojelupinta-ala tämän momentin osalta pienenee. Pinta-alallisesti ympäristötukikohteita ja luonnonhoidon hankekohteita on ollut 5000-6000 hehtaaria vuosittain ja nyt pinta-ala putoaa alle 2000 hehtaariin.

Ympäristötukeen ja luonnonhoidon hankkeisiin käytettävissä olevat määrärahat olisi nostettava vähintään vuoden 2015 tasolle noin kuuteen miljoonaan euroon.

Lisätietoja:
- suojeluasiantuntija Paloma Hannonen, puhelin 050 532 3219, paloma.hannonen@sll.fi